

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U S T A W A

z dnia 4 marca 1929 r.

w sprawie zmiany niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r., zawierającego „Prawo o ustroju sądów powszechnych“ (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 12, poz. 93).

Art. 1. Art. 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 2. § 1. Sąd Najwyższy ma siedzibę w Warszawie.

§ 2. Tworzenie i znoszenie sądów grodzkich, okręgowych i apelacyjnych, ustalenie i zmiana ich okręgów, jak również zmiana siedziby sądu następuje w drodze ustawy.

§ 3. Zmianę granic okręgu lub siedziby sądu może zarządzić także Prezydent Rzeczypospolitej w drodze rozporządzenia, jednakże taka zmiana nie może być połączona z przeniesieniem sędziego bez

jego zgody w stan spoczynku lub na inne miejsce służbowe.

§ 4. Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia postanawia, dla których gmin mają być ustanowieni sędziowie pokoju, ustala ich okręgi i siedziby, oraz stanowi o ich znoszeniu”.

Art. 2. W art. 5 § 2 dodaje się na końcu zdanie: „Nie może to powodować przeniesienia sędziego do innej miejscowości bez jego zgody”.

Art. 3. Art. 11 oznacza się jako „§ 1”.
Jako art. 11 § 2 dodaje się nowe następujące zdanie:

„§ 2. Usunięcie wyznaczonego naczelnika sądu z tego stanowiska może nastąpić za zgodą zgromadzenia ogólnego właściwego sądu okręgowego”.

Art. 4. W art. 15 § 1 skreśla się słowa: „z pośród spraw, należących do właściwości sądu grodzkiego”.

Art. 5. Art. 20 skreśla się w całości.

Art. 6. W art. 22 § 2 skreśla się słowa: „za miast sędziego grodzkiego (art. 20)”.

Art. 7. W art. 23 § 1 skreśla się liczbę „20”, a zamiast niej wstawia się liczbę „21”.

Art. 8. W art. 24 § 3 skreśla się drugie zdanie, rozpoczynające się od słów: „Uprawnienia....”.

Art. 9. Art. 27 otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 27. § 1. Działalność sądów przysięgłych może być zawieszona najdłużej na przeciąg trzech miesięcy co do wszystkich przekazanych im przestępstw lub pewnych ich rodzajów na całym obszarze Państwa lub w pewnych okręgach, jeżeli to okaże się koniecznym ze względu porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.

§ 2. Rozporządzenie o zawieszeniu działalności sądów przysięgłych wydaje Rada Ministrów za zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej.

§ 3. Zarządzenie takie Rady Ministrów w czasie trwania sesji sejmowej musi być na najbliższym posiedzeniu przedstawione Sejmowi do zatwierdzenia. Jeżeli działalność sądów przysięgłych zawieszono w czasie, gdy Sejm nie jest zebrany, zarządzenie to powinno być przedstawione Sejmowi niezwłocznie po zebraniu się na pierwszym posiedzeniu. Sejm uprawniony jest własną uchwałą odmówić zatwierdzenia; w tym wypadku Rada Ministrów zarządzi w przeciągu trzech dni ogłoszenie uchwały Sejmu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz przywrócenie działalności sądów przysięgłych”.

Art. 10. W art. 40 § 2 na końcu dodaje się słowa: „a w każdym razie nie mniej niż dziesięciu sędziów”.

Art. 11. Art. 47 § 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 1. Zgromadzenie ogólne składa się ze wszystkich sędziów danego sądu. Sędziowie są obowiązani brać udział w zgromadzeniu ogólnym. Przewodniczy prezes sądu”.

Art. 12. Art. 49 § 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 1. Posiedzenia zgromadzenia ogólnego winny być tak zwołane, aby umożliwić sędziom udział w posiedzeniach. Do powzięcia uchwał zgromadzenia ogólnego wymagana jest obecność przynajmniej połowy jego członków. Kolegium administracyjne rozpoznaje sprawy w pełnym składzie”.

Art. 13. W art. 49 § 2 po słowie: „Uchwały” wstawia się słowa: „zgromadzenia ogólnego i kolegium administracyjnego”.

Art. 14. W art. 50 § 1 dodaje się na końcu nowe zdanie:

„Postanowienie to nie dotyczy wypadków, przewidzianych w art. 102 § 2 lit. c), w art. 108 lit. a) i w art. 110 lit. a), b), c)”.

Art. 15. W art. 52 § 2 skreśla się ustęp od słów: „z uwzględnieniem w miarę” do końca.

Art. 16. W art. 61 § 1 wyraz „trzystu” zastępuje się wyrazem „stu”.

Art. 17. W art. 63 skreśla się wyrazy od słów: „i do prokuratora” do końca zdania, a zamiast skreślonych słów umieszcza się słowa: „prokuratora, oraz adwokata, jako rzecznika strony w danej sprawie”.

Art. 18. W art. 67 po słowie: „grodzkiego” dodaje się słowa: „z pośród sędziów tego samego albo innego równorzędnego lub wyższego sądu”.

Art. 19. W art. 72 § 1 skreśla się zamieszczono przy końcu słowa: „niezgodne z prawem lub regulaminem”, a zastępuje się je wyrazami: „administracyjne, niezgodne z prawem oraz zarządzenia niezgodne z regulaminami lub innymi przepisami porządkowymi”.

Art. 20. Art. 72 § 3 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 3. Kierownicy sądów, w granicach służącego im nadzoru, tudzież Minister Sprawiedliwości mogą, w razie dostrzeżenia uchybienia, zwrócić na nie uwagę oraz żądać usunięcia skutków uchybienia”.

Art. 21. Art. 77 otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 77. Sąd Najwyższy władny jest na wniosek pierwszego prokuratora unieważnić orzeczenie, wydane przez sąd w sprawie, która ze względu na osobę lub przedmiot nie podlega orzecznictwu sądów powszechnych, albo wydane w sprawie karnej bądź przez sąd rzeczowo niewłaściwy, wyjąwszy, gdy sprawę rozpoznawał sąd wyższego rzędu niż właściwy, — bądź przez sąd, w którego składzie uczestniczyła osoba, nieuprawniona do wydawania wyroków”.

Art. 22. W art. 84 § 1 skreśla się oznaczenie „§ 1”, oraz w całości skreśla się ustęp, oznaczony jako § 2.

Art. 23. W art. 85 skreśla się cały ustęp, oznaczony literą „b”, a ustępy, oznaczone literami „c)” i „d)”, otrzymują oznaczenia „b)” i „c)”.

W nowym ustępie „b)” dodaje się po słowach: „na prezesów” słowa: „i wiceprezesów”.

Art. 24. W art. 87 § 1 w wierszu 8 od góry skreśla się słowa: „i b)”, w wierszu 10 literę „c)” zastępuje się literą „b)”, a w wierszu 12 od góry zastępuje się literę „d)” literą „c)”.

Art. 25. Art. 87 § 2 skreśla się, a natomiast jako § 2 wstawia się następujące postanowienie:

„§ 2. Osoby, wymienione w § 1, można mianować na stanowiska prezesów i wiceprezesów dopiero wówczas, gdy na stanowisku sędziego lub prokuratora w sądach powszechnych przesłużą bezpośrednio przedtem co najmniej trzy lata.”

Art. 26. W art. 88 po słowach: „art. 88” wstawia się słowa: „§ 1”, oraz wprowadza się jako § 2 nowy przepis w brzmieniu: „§ 2. Przepis art. 87 § 2 ma tu zastosowanie”.

Art. 27. W art. 90 § 1 skreśla się słowa: „na dane stanowisko”.

Art. 28. Art. 90 § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 2. Sędziów okręgowych i grodzkich mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Sprawiedliwości”.

Art. 29. Art. 90 § 3 skreśla się.

Art. 30. Art. 90 § 4 nadaje się oznaczenie jako „§ 3”.

Art. 31. W art. 91 skreśla się oznaczenie „§ 1” oraz skreśla się ustępy, oznaczone §§ 2 i 3 w całości.

Art. 32. Art. 92 § 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie następujące:

„Prezes sądu okręgowego zwoła zgromadzenie ogólne na dzień nie późniejszy, niż siódmy po upływie terminu do zgłaszania się kandydatów, a zgromadzenie ogólne poweźmie w ciągu trzech dni od dnia, na który posiedzenie wyznaczono, uchwałę, wskazującą trzech kandydatów na każde wolne stanowisko”.

Art. 33. Art. 93 § 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 1. Prezes sądu apelacyjnego zwoła zgromadzenie ogólne tego sądu na dzień nie późniejszy, niż siódmy po otrzymaniu uchwały od prezesa sądu okręgowego. Zgromadzenie ogólne sądu apelacyjnego w ciągu trzech dni od dnia, na który posiedzenie wyznaczono, wyrazi swą opinię o kandydatach, wskazanych w uchwale zgromadzenia ogólnego sądu okręgowego, przyczem ze swej strony może wskazać na każde wolne stanowisko innych jeszcze, lecz nie więcej niż trzech kandydatów z pośród osób, przedstawionych zgromadzeniu ogólnemu sądu okręgowego”.

Art. 34. Art. 93 § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 2. Uchwały zgromadzeń ogólnych sądu okręgowego i apelacyjnego przesyła bezzwłocznie prezes sądu apelacyjnego Ministrowi Sprawiedliwości, przedstawiając równocześnie wszystkich kandydatów”.

Art. 35. Art. 95 otrzymuje brzmienie następujące:

„Na każde wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego zgromadzenie ogólne tegoż Sądu, po wysłuchaniu opinii kolegium administracyjnego, wskazuje trzech kandydatów. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przesyła Ministrowi Sprawiedliwości uchwałę zgromadzenia ogólnego, przedstawiając jednocześnie wszystkich kandydatów, którzy zgłosili się wskutek obwieszczeń, lub zostali przedstawieni przez członków zgromadzenia ogólnego”.

Art. 36. Art. 95 § 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 1. Minister Sprawiedliwości przedstawia do mianowania na stanowiska sędziów okręgowych, apelacyjnych i Sądu Najwyższego jednego z kandydatów, wskazanych przez sądy”.

Art. 37. Art. 96 § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 2. Minister Sprawiedliwości może przedstawić do mianowania na stanowiska sędziów okręgowych i apelacyjnych także kandydatów z pośród

innych osób, odpowiadających warunkom art. 82 do 88, a przedstawionych zgromadzeniu ogólnemu sądu, w którym stanowisko jest wolne, lecz ogólna liczba dokonanych w ten sposób w ciągu roku mianowań nie może przewyższać jednej dziesiątej części przeciętnej liczby mianowań z ostatniego trzylecia, obliczonej oddzielnie dla sądów okręgowych i apelacyjnych”.

Art. 38. Art. 96 § 3 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 3. Minister Sprawiedliwości może przedstawić do mianowania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego także kandydata, nie wskazanego przez Sąd Najwyższy z pośród osób, odpowiadających warunkom art. 82 do 89, a przedstawionych zgromadzeniu ogólnemu, lecz liczba sędziów, w ten sposób mianowanych, nie może przekroczyć jednej dziesiątej części całego składu Sądu Najwyższego”.

Art. 39. Art. 97 oznacza się jako „§ 1”, przyczem w tekście liczbę „91” zastępuje się liczbą „92”.

Art. 40. W art. 97 dodaje się nowy § 2 w następującem brzmieniu:

„§ 2. Kandydatów na prezesów Sądu Najwyższego w liczbie trzech na każde opróżnione stanowisko przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości zgromadzenie ogólne Sądu Najwyższego, przedkładając jednocześnie podania wszystkich zgłaszających się kandydatów. Przedstawienie to ma znaczenie opiniodawcze”.

Art. 41. W art. 98 § 3 skreśla się słowa: „unieważnienia nominacji lub” oraz słowa: „w zależności od trybu, w jakim nastąpiło mianowanie”.

Art. 42. Art. 102 § 2 a) otrzymuje brzmienie następujące:

„a) z powodu zwinięcia stanowiska, wywołanego postanowioną w drodze ustawy zmianą ustroju sądownictwa, lub zniesienia danego sądu”.

Art. 43. Art. 102 § 2 c) otrzymuje brzmienie następujące:

„c) dla dobra wymiaru sprawiedliwości lub powagi stanowiska sędziowskiego, na podstawie orzeczenia zgromadzenia ogólnego sądu wyższego, powziętego większością trzech piątych głosów obecnych, na wniosek prezesa sądu właściwego, a w stosunku do prezesa — na wniosek prezesa sądu wyższego, po wysłuchaniu zainteresowanego sędziego i jego obrońcy, jeżeli na wezwanie się stawia”.

Art. 44. W art. 105 § 4 po słowach: „Minister Sprawiedliwości może” wstawia się słowa: „za zgodą zgromadzenia ogólnego sądu wyższego”.

Art. 45. W art. 109 § 1 skreśla się w całości ustęp, oznaczony „c)”, jako też ustęp tego artykułu, oznaczony jako „§ 2”.

Art. 46. Art. 110 ustęp c) otrzymuje brzmienie następujące:

„c) w interesie wymiaru sprawiedliwości, na podstawie orzeczenia zgromadzenia ogólnego sądu wyższego, powziętego większością dwóch trzecich głosów obecnych, na wniosek prezesa sądu właściwego, a w stosunku do prezesa — na wniosek prezesa

sądu wyższego, po wysłuchaniu zainteresowanego sędziego i jego obrońcy, jeżeli na wezwanie się stawia".

Art. 47. W art. 110 dodaje się nowy ustęp, oznaczony „d”, w następującym brzmieniu:

„d) gdy sędzia, zwolniony od zajęć w myśl art. 107, nie otrzyma w ciągu roku nowego stanowiska”.

Art. 48. W art. 114 § 1 po słowach: „Sędzia grodzki” dodaje się słowa: „który nie przesłużył dziesięciu lat”.

Art. 49. W art. 115 w wierszu 3 po słowach: „udzieliła zwolnienia od zajęć” dodaje się słowa: „lub oznaczyła termin wypoczynku”, w wierszu zaś ostatnim po słowie: „korzystanie” dodaje się wyrazy: „z wypoczynku lub”.

Art. 50. W art. 121 po wyrazie: „sędziego” w trzecim wierszu umieszcza się zamiast przecinka kropkę. Wyrazy: „a zwłaszcza nie powinien” skreśla się, a natomiast wstawia się wyrazy: „Nie wolno mu”. Na końcu artykułu kropkę zamienia się na średnik i dodaje się wyrazy: „zakaz ten nie dotyczy sędziów w stanie spoczynku, albo będących członkami Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej”.

Art. 51. W art. 138 § 2 i w art. 139 § 2 wyraz: „sześciu” zastępuje się wyrazem: „dziewięciu”, a wyraz: „dwóch” wyrazem: „trzech”.

Art. 52. W art. 175 § 3 dodaje się zdanie drugie treści następującej:

„Wniosek na zasadzie art. 134 § 2 może przedstawić sąd dyscyplinarny, który zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o wyroku karnym”.

Art. 53. W art. 190 wyrazy: „do końca bieżącego okresu” zastępuje się słowami: „do przeprowadzenia nowych wyborów”.

Art. 54. Art. 208 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sędziowie pokoju otrzymują stałe wynagrodzenie, które określi osobna ustawa. Koszty, związane z wyborem sędziów i ich urzędowaniem, ponosi Skarb Państwa. Szczegóły określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu”.

Art. 55. W art. 223 § 1 po słowach: „komisja okręgowa” wstawia się słowo: „sądu”.

Art. 56. Art. 225 § 1 b) otrzymuje brzmienie: „b) dwaj sędziowie sądu okręgowego lub ich zastępcy, wybrani przez ogólne zgromadzenie sądu”.

Art. 57. W art. 231 po słowach: „swej zwierzchności” wstawia się słowa: „kierując się równą dla wszystkich bezstronnością”.

Art. 58. W art. 237 skreśla się oznaczenie „§ 1” oraz skreśla się w całości ustęp, oznaczony jako „§ 2”.

Art. 59. W art. 243 § 2 po liczbie „110” wstawia się litery: „a), b), c)” a na końcu tego paragrafu dodaje się nowe zdanie w następującym brzmie-

niu: „W wypadku art. 110 lit. c) przed wydaniem zarządzenia należy przeprowadzić dochodzenie i dać zainteresowanemu prokuratorowi możliwość złożenia wyjaśnień”.

Art. 60. Art. 249 otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 249. Prokurator obowiązany jest z całą ścisłością wykonywać polecenia swej zwierzchności; może jednak odstąpić od nich przy składaniu ustnych wniosków i oświadczeń na rozprawie, o ile na niej ujawniły się nowe okoliczności, które zmieniły dotychczasowy stan sprawy. W tych wypadkach powinien jednak w miarę możliwości uzyskać uprzednio zgodę swego bezpośredniego zwierzchnika”.

Art. 61. W art. 260 § 2 po słowach: „asesorowi sądowemu” wstawia się słowa: „na oznaczony przeciąg czasu”.

Art. 62. W art. 261 po oznaczeniu: „Art. 261” wstawia się oznaczenie „§ 1” oraz dodaje się jako § 2 następujące nowe zdanie:

„§ 2. Asesorzy, którym powierzono pełnienie czynności sędziowskich, nie mogą być w tym okresie czasu bez ich zgody przeniesieni w stan spoczynku, ani na inne miejsce służbowe (art. 78 Konstytucji)”.

Art. 63. Art. 266 skreśla się w całości.

Art. 64. W art. 270 zamiast słowa: „dziesięciu” wstawia się słowo: „pięciu”.

Art. 65. Art. 275 § 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 1. Do czasu ujednostajnienia przepisów postępowania cywilnego ustanawia się w Sądzie Najwyższym dwie izby cywilne. Minister Sprawiedliwości na wniosek zgromadzenia ogólnego Sądu Najwyższego postanowi o złączeniu tych izb w jedną izbę cywilną”.

Art. 66. Art. 276 skreśla się w całości.

Art. 67. W art. 278 § 1 zamiast słów: „109 pod c)” wstawia się słowa: „110 pod d)”.

Art. 68. W art. 282 § 2 dodaje się na końcu nowe następujące zdanie:

„Przepis art. 261 § 2 ma tu zastosowanie”.

Art. 69. W art. 283 § 1 zamiast słowa: „piątą” wstawia się słowo: „dziesiątą”.

Art. 70. W art. 283 skreśla się oznaczenie: „§ 1” oraz skreśla się w całości ustęp, oznaczony jako „§ 2”.

Art. 71. W art. 284 § 1 pierwsze zdanie otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 284 § 1. W wykonaniu niniejszego prawa władza mianująca może sędziów okręgowych w ciągu roku, a sędziów grodzkich w ciągu półtora roku od dnia wejścia w życie „Prawa o ustroju sądów powszechnych” przenosić bez ich zgody do innego równorzędnego sądu albo w stan spoczynku (art. 78 Konstytucji)”.

Art. 72. Art. 285 otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 285. Przepisy art. 85 będą stosowane po upływie lat pięciu od dnia wejścia w życie niniejszego prawa. Minister Sprawiedliwości władny jest w drodze rozporządzenia zarządzić wcześniejsze ich stosowanie. Przepisy art. 85 mają jednak zastosowanie do osób, wymienionych w art. 86 i 87”.

Art. 73. W art. 290 § 1 po słowach: „swego okręgu” wstawia się słowa: „o naruszenie i przywrócenie zakłóconego posiadania, tudzież spory”, a zamiast słowa: „dwustu” wstawia się słowo: „trzystu”.

Art. 74. użytą w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93) nazwę: „sąd grodzki” zastępuje się wszędzie w całym rozporządzeniu nazwą: „sąd powiatowy”, a nazwę: „sędzia grodzki” nazwą: „sędzia powiatowy”.

Art. 75. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości, przyczem upoważnia się go do wydania tekstu „Prawa o ustroju sądów powszechnych” z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych niniejszą ustawą.

Art. 76. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *K. Bartel*

Kierownik Ministerstwa Sprawiedliwości: *Dutkiewicz*
